

ГЕНЕРАЛ-МАЈОР
ПРОФ. ДР МИОДРАГ ЈЕВТИЋ
НАЧЕЛНИК
ВОЈНОМЕДИЦИНСКЕ
АКАДЕМИЈЕ

КУЋА ОТВОРЕНИХ ВРАТА

Војномедицинска академија је значајна институција и постоји довољно дуго да је препознатљива свим нашим грађанима. Данас је многи виде као национално благо, а већина наших добронамерних колега и пријатеља сматра је храмом науке и медицине. Ми који радимо у њој, сматрамо је великом кућом здравља, чија су врата увек отворена – истиче у интервјуу за наш лист поводом дана ВМА генерал-мајор проф. др Миодраг Јевтић.

Војномедицинска академија, 2. марта, обележиће 163 године постојања. Настала је указом кнеза Александра Карађорђевића, којим је регулисано устројство војних болница, и све до данас остала један од највреднијих делова санитета, војске и државе. О њеном садашњем статусу и плановима за будућност разговарали смо са начелником генерал-мајором проф. др Миодрагом Јевтићем.

– Када говоримо о статусу ВМА запитао бих се да ли таква институција треба о томе да размишља. Она га одавно има и он је признат. Ми можемо да говоримо о нечему другом, о положају у здравственом систему државе Србије, у њеном академском простору и у научноистраживачком систему. Они у нашем окружењу који су угасили своје војноздравствене установе сада имају велике проблеме. Међународна заједница је испоставила захтеве, а они нису једноставни и могу се квалитетно испунити само у добро организованим здравственим установама које имају богато искуства.

Војномедицинска академија деценијама негује највиши ниво здравствене заштите, тзв. терцијерни ниво, и ако нам ишта треба онда је то тај ниво здравствене заштите, јер ми не можемо вечито да шаљемо најтеже болеснике у иностранство и тако трошимо паре овог народа. Време је да користимо ово што имамо овде и да наше стручне и остале капацитете ставимо у службу народа. Дакле, ВМА је институција која мора да се функционално и комплементарно интегрише у здравствени систем Србије.

Можете ли да објасните шта то тачно поразумева?

– Можемо да помогне у многим областима у здравственом систему Србије, поготово тамо где смо лидери наше медицинске професије, и ми то упорно нудимо Министарству здравља, Републичком фонду здравствене заштите, нудимо грађанима Србије. Ту дефинитивно ВМА има своје место. Можда је најбоље решење да се ВМА позиционира као пети клинички центар у држави. Исто тако, ВМА мора да остане и у систему одбране, јер су многи захтеви у области превентиве, предузимања мера у условима масовних катастрофа, учешћа у мировним мисијама или у међудржавној сарадњи специфични.

Значајан сегмент нашег рада је и едукација младог кадра. По томе смо препознатљиви и на ширем простору од националног. Важно је напоменути да колеге из иностранства поново долазе код нас. А наша школа и наше едукативне могућности су изванредне. Тренутно овде ради 180 доктора и магистара наука, 135 је наставника, професора и доцента, а то је огроман стручни потенцијал. И ми то желимо да поделимо са нашим колегама са медицинских, стоматолошких и фармацеутских факултета. Сем тога, деценијама је ВМА позната по научноистраживачким пројектима и доприносу науци. Дobar део нашег капацитета – просторног, кадровског и технолошког – усмерили смо на неговање тог сегмента рада и бројни су научноистраживачки пројекти и радови одатле потекли. У овом моменту су јасно профилисана два меганаучноистраживачка пројекта са 45 научноистраживачких задатака.

О ВМА се током прошле године много писало и причало, а проглашени сте и за супер бренд Србије. Чиме се поносите?

– Наравно да се поносимо због избора ВМА за супер бренд Србије, али то ћемо обележити другом приликом. А шта је то што је обележило протеклу годину и чиме сам најзадовољнији? Најзадовољнији сам што смо успели да очувамо ВМА, упркос великим потешкоћама у којима смо се нашли. Успех је што смо благовремено дефинисали стратешке циљеве у нашем раду. Најпре смо уложили у кадар и стручњаке. Педесет лекара млађих генерација, али и средње доби, упутили смо широм света да усвоје најновија достигнућа у области медицине, и да их примене код нас. Други стратешки интерес јесте да још шире отворимо наша врата и капацитете свим грађанима у земљи. Ми сада радимо пет дана у недељи. И заиста се на ВМА упућује највећи број најтеже оболелих и више се не поставља питање да ли има места за некога и да ли за ВМА треба веза. Не треба веза. Једина услов је здравствени проблем и жеља и потреба пацијента да се код нас лечи.

Задовољан сам што смо и технолошки унапредили рад. Приоритет је био да набавимо најмодернији скенер, што нас је дефинитивно уврстило у институције које могу да примене најсавременије дијагностичке методе. И не само то. Ми смо током прошле године уложили средства у надоградњу линеарног акцелератора, који је сада најсавременији у овом делу југоисточне Европе и који може знатно да унапреди лечење онколошких болесника. Даље, отворили смо модерни, стерилни, хематолошки блок, који је најбоље опремљен у овом делу Европе и који пружа велике могућности за лечење хематолошких болесника, а њих смо до сада слали у иностранство.

Нисам, међутим, задовољан, као ни моје колеге, што нисмо успели да повећамо стандард запослених и боље валоризујемо уложени труд, јер ови људи то заслужују. Накнада за наше дежурство је вишеструко нижа него у већини здравствених установа у Србији. А за чуђење је да наставници на ВМА не примају ниједан динар за свој наставнички рад. А само прошле године овде се обучавало око 400 медицинских стручњака.

Да ли је реорганизација ВМА дала позитивне резултате?

– Како да не. Ми смо сада савремена медицинска институција по узору на стандардима већине европских држава. Имамо моћан дијагностичко-поликлинички центар, са 51 специјалистичком амбулантом, повезан са дијагностикама које могу у сваком моменту, за један дан, да дођу до коначне дијагнозе и процене здравственог стања болесника. Форсирамо и оно што је у Европи нормална ствар, рад

Спремни смо да од здравственог система државе преуземо све обавезе које договоримо, али је нама, као државној институцији, место у систему одбране, јер смо део санитета, и на врху смо пирамиде војног здравства. Потпуно смо убеђени да министарства одбране и здравља наше државе уз мало воље и компромиса могу да реше наш статус.

Врхунски стручњаци на ВМА раде са пуно ентузијазма, али се он с временом исцрпљује. Ентузијазам је потрошна категорија; вреди до одређене границе, али кад превазиђе могућности толеранције онда стручњаци морају да траже друга решења. Нама то није свеједно, али их морамо разумети. Зато очекујемо да нам држава, законодавац и претпостављени помогну да стручњаке боље платимо и да задржимо кадар.

Улагање у најсавременију опрему: нови скенер

по моделу дневне болнице, дневне хирургије. Први смо у нашој земљи створили услове за то и већ радимо око 30 одсто хируршких интервенција у дневној болници. У свету се по том моделу ради чак 70 одсто.

Први смо у нашој земљи увели и модел функционисања одељења за здравствену негу, па ВМА нема више главну сестру, већ начелника одељења са две помоћнице – једна има задатак да унапређује знање медицинских сестара, а друга да се брине о подизању услуга на нивоу сестринске неге. То је дало одличне резултате, подигло мотивацију сестара и шири се Србијом.

Такође је изузетно значајан рад одељења за превенцију интрахоспиталних инфекција, а формирали смо и центар за трансплантацију органа. Увелико се раде трансплантације бубрега, коштане сржи, матичних ћелија, активиран је програм трансплантације јетре. Заједно са колегама из Србије намеравамо да знатно унапредимо овај сегмент наше професије. Формирали смо центар за клиничку фармакологију, и још неколико других организацијских целина које помажу да бољом организацијом пратимо оно што је ново у свету, а да задовољимо наше стручне потребе за образовањем и истраживачким радом.

Каква је сарадња са Републичким фондом здравствене заштите?

– Морам нашу јавност обавестити да смо успоставили изванредну сарадњу са републичким фондовима здравствене заштите, најпре Србије, па Црне Горе и Републике Српске. То нам је омогућило да, и поред буџетских рестрикција са којим смо се суочили током прошле године, функционисемо, додуше, на рестриктиван начин, али тако да никоме не ускратимо ниједан неопходан лек. У овом моменту ВМА не дугује никоме ни динара. Захваљујући таквој сарадњи са фондовима здравствене заштите и одличној организацији, обезбедили смо веома добру наплату

Сви који су протеклих година долазили на ВМА и који су имали прилику да сагледају како ради наша организација и резултате које постиже, били су фасцинирани. Вероватно су имали одређене предрасуде, али је чињеница да су прошле године све делегације (21 на највишем нивоу) одале признање нашој санитетској служби – оном шта она може, шта зна и какве резултате остварује.

Ми сада радимо пет дана у недељни за све грађане, и више се не постављају питања да ли има места за некога на ВМА и да ли треба веза. Никоме не треба веза. Са ВМА нико није враћен и неће. Здравствени, а не национални, верски или било који други статус су наш доминантни професионални интерес.

За пет недеља колико ради најмодернији мултислајсни скенер отплатили смо 10 одсто средстава ангажованих за његову набавку. Можда је то подстрек за нове инвестиције.

трошкова наших медицинских услуга.

То је дало велику потпору и за многе друге активности, а стекли смо и поверење тих фондова, јер смо савесно и одговорно извршавали своје задатке. Све што је договорено и уговорно, а што је ВМА прихватила, извршено је на време, квалитетно и поуздано. Најновија вест је да ћемо помоћи здравству земље тако што ћемо са листе чекања у Србији преузети 1.500 болесника којима ће наши стручњаци оперисати катаракте. Сарадња постоји и у области неурохирургије, нефрологије, инвазивне кардиологије, хематологије, ортопедије, трансфузиологије, где год налазимо заједничке интересе. Било би добро да се у наредном периоду све то увеже у један систем у коме бисмо складно функционисали и омогућили грађанима Србије да им овде пружимо услуге без препрека којима су сада изложени. ВМА дефинитивно треба ставити на листу здравствених установа Србије у коју грађани Србије морају и могу доћи.

Веома смо задовољни што су одличне резултате дали комерцијални програми, попут систематских прегледа за запослене које користи већи број угледних компанија, а потписали смо и уговоре о добровољном допунском и додатном осигурању са осигуравајућим друштвима Делта-генерали и ДДОР Нови Сад,

Не чини ли вам се да тако моћни и сметате конкуренцији? Раније су вам, неретко, пушћиване и отровне жаока?

– Раније да, али много мање прошле године. Ми смо отворили сва врата и наше колеге могу да виде шта ми радимо. ВМА се не боји конкуренције. Ми желимо "здраву" конкуренцију идеја, рада и резултата рада. Знамо да су у многим областима наши стручњаци лидери, али исто тако знамо и да смо у неким областима "танки". Ни ми, ни наши претпостављени, не желимо паралелан систем и нећемо упорно да форсирамо у нашој установи развој онога што добро функционише у Београду или негде у Србији, а да за то не постоји потреба с обзиром на број становника или потреба државе. Има места за сваког ко зна и уме квалитетно да ради. Ми смо спремни на разговоре и компромисе како би се постигла рационализација у функционисању здравственог система.

Зна се да ће медицински стручњаци међу првима одлазити у мировне мисије у свету. Колико је људи обучено за те намене?

– Санитетска служба на томе интензивно ради. Стицајем околности, пошто је ВМА највећа установа, највише је у њој урађено. Пре неколико дана вратило се 35 наших лекара и медицинских техничара – из ВМА, Војне болнице Ниш, Центра војномедицинских установа Београд и ВМЦ Нови Сад - који су били

на курсу у Норвешкој и они су након језичке припреме потпуно оспособљени за извршавање санитарних задатака у оквиру мировних мисија.

Протекле године имали смо интензивне сусрете са нашим колегама из Норвешке, Немачке, Холандије, САД, у којима смо настојали да усагласимо све стандарде који постоје у Европи и који су прихватљиви у контексту процедура и организације збрињавања у условима масовног повређивања. Наша искуства су огромна и свет се за њих интересује, али је неопходно у мултинационалним контингентима медицинских снага усагласити мере и поступке, добро их увежбати како би све функционисало без потешкоћа. Најпре треба савладати језичке и стручне баријере. Ми на томе увелико родимо и у наредном периоду моћи ћемо сами да обучавамо наше људе за инструкторе.

Јесу ли медицински посленици довољно проучили наша последња ратна искуства, извукли поуке и уградили их у доктрину или су остала неиспричана прича?

– Мислим да наша сазнања и искуства нисмо довољно пречили светској стручној јавности, а за таквим информацијама

постоји велика “глад”. На било ком европском или светском конгресу или стручном скупу где се појавимо, било где да одемо, колеге желе да знају шта су наши доктори предузимали у конкретним ситуацијама – на пример у области политрауме, различитих интоксикација, разноврсних инфективних жаришта, пост-трауматског стресног синдрома. Наравно, остаје као задатак свима нама који годинама радимо и који имамо та искуства да их преточимо у нешто што ћемо довољно аргументовано и обједињено оставити генерацијама младих лекара и понудити их нашим колегама у свету, јер немамо право на заборав – болестан и повређен човек у било којој нацији припада има право да у потребном тренутку добије најбољу медицинску помоћ.

Када ће ВМА бити акредитована као научна установа у научноистраживачком систему Србије и када ће постати наставна база за дипломску наставу?

– Акредитација ВМА као научноистраживачке установе је при самом крају. Све што је надлежно министарство тражило ми смо урадили, припремили и доставили и имамо чврсто обећање министра за науку да ће се ускоро формализовати наша акредитација. То аутоматски подразумева укључење у научне пројекте и њихово финансирање.

Друга ствар је учешће ВМА у настави. Треба рећи да имамо изванредну сарадњу са свим факултетима у земљи, и можемо да говоримо само о њеним модалитетима. Са универзитетима и медицинским факултетима у Крагујевцу, Новом Саду, Нишу и Косовској Митровици изванредно институционално сарађујемо, тако да наши професори и наставници већ учествују у додипломској, последипломској настави, у изради и одбрани магистеријума и доктората и у испитним комисијама. Са Медицинским, Стоматолошким и Фармацеутским факултетом у Београду годинама негујемо сарадњу, али је сада морамо институционализовати. Ми очекујемо да током ове године уследе непосредни разговори и да их доведемо до краја. У овом моменту смо придружени члан заједнице медицинских факултета Србије. И то нешто значи за почетак.

Данас се увелико прича о смањењу запослених у систему одбране. Да ли ће најављене реформске промене погодити и ВМА?

– Ја нисам одговарајући саговорник за ту тему, јер се код нас у војсци зна ко шта и како ради. Међутим, истичем следеће – ВМА не смањује број својих корисника. Сви војни осигураници остају то и даље, без обзира на то да ли су у пензији или не. Објективно, ми више немамо могућности да смањујемо кадар, јер смо све могућности знатно исцрпели трансформацијама у протеклом периоду. Напустио нас је одређен број стручњака, па сада имамо потребу да примимо млађе, перспективне и амбициозне лекаре, који желе да раде овде, али и одређен број медицинских сестара, јер је наша установа била позната не само по стручности лекара него и по здравственој нези.

Набавка савремене опреме увек је важна вест. Али је набавка скенера који је купила ВМА изазвала интересовање у јавности, не због уређаја већ због његовог освештења. Зашто је то учињено?

– Ако је ишта транспарентно урађено и у складу са прописима, и чему се посвећивала посебна пажња, то су набавке санитарних потрошних средстава и савремене опреме. И ја се поносим што прошле године за ову установу није везана ниједна афера. Набавка скенера је друга прича и имали смо великих потешкоћа. А зашто смо га освештали? Проценили смо да је то у духу наше традиције, да је потребно и на тај начин обележити почетак рада скенера, јер је уложено толико труда, мука и жеље свих запослених на ВМА. Нисмо могли да се помиримо са чињеницом да ВМА технолошки заостаје. Дефинитивно правда постоји и ми смо је препознали и на тај начин. ■

Мира ШВЕДИЋ
Снимио Даримир БАНДА